

Ευρωπαϊκό διαβατήριο για την ενεργό συμμετοχή του πολίτη

Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή

Καλώς ήρθατε στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ), την κορυφαία διακρατική και συμμετοχική δημοκρατία!

Ως πολίτης της ΕΕ, έχετε το δικαίωμα να επηρεάσετε τους κανόνες που ισχύουν για περισσότερους από 500 εκατομμύρια ανθρώπους σε 28 κράτη μέλη. Θα αναρωτηθείτε: υπέροχα, αλλά πώς μπορώ να κάνω να ακουστεί η φωνή μου στην πράξη; Αυτή η έκδοση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής (ΕΟΚΕ) απαντά άμεσα σε αυτό το ερώτημα, και αποτελεί ένα πρώτο εγχειρίδιο για την ενεργό συμμετοχή των πολιτών και τη συμμετοχική δημοκρατία στην Ευρώπη.

Το «Ευρωπαϊκό διαβατήριο για την ενεργό συμμετοχή του πολίτη» της ΕΟΚΕ συνδέει τους μεμονωμένους πολίτες, τις οργανώσεις της κοινωνίας πολιτών και τις ιδέες τους με τα όργανα της ΕΕ και τη λήψη αποφάσεων σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Παρέχει συνοπτικούς οδηγούς, ενημερωτικά δελτία, ιστορικά, εργαλεία ανίχνευσης, πλοήγησης και εργαλειοθήκες για τα διάφορα μέσα συμμετοχής, συμπεριλαμβανομένης συνοπτικής παρουσίασης της Ευρωπαϊκής Πρωτοβουλίας Πολιτών (ΕΠΠ), αυτού του νέου και δυναμικά ισχυρότατου μηχανισμού υπερεθνικής, άμεσης και ψηφιακής λαϊκής ισχύος που θεσπίστηκε πριν από λίγα χρόνια.

Το βασικό μέλημα της έκδοσης είναι να σας συνδράμει και να σας καθοδηγήσει προκειμένου να κάνετε τη φωνή σας να ακουστεί, αναλογιζόμενοι

ορισμένα βασικά ερωτήματα: το ζήτημα που θέτετε είναι πραγματικά ευρωπαϊκό, ή θα ήταν καλύτερο να ξεκινήσετε σε τοπικό επίπεδο; Και αν η ιδέα σας είναι όντως ευρωπαϊκή, ποιος είναι ο καλύτερος και αποτελεσματικότερος τρόπος να την υλοποιήσετε; Θα αρκούσε μια απλή επιστολή στον ευρωβουλευτή που σας εκπροσωπεί – ή μήπως θα ήταν καλύτερα να υποβάλετε αναφορά στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο; Και γιατί να μην ενταχθείτε σε οργάνωση της κοινωνίας πολιτών, ή ακόμα και σε πολιτικό κόμμα και να διεκδικήσετε την εκλογή σας;

Αυτό το μικρό εγχειρίδιο (που διατίθεται σε 23 γλώσσες) είναι σχεδιασμένο για να σας βοηθήσει με το συγχρονισμό (πότε πρέπει να ενεργοποιηθείτε;), τις ομάδες (με ποιους πρέπει να ενώσετε τις δυνάμεις σας;) και τα μέσα (ποια διαθέσιμα συμμετοχικά μέσα πρέπει να χρησιμοποιήσετε;) για την ενεργό συμμετοχή του πολίτη και τη συμμετοχική δημοκρατία στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Η δική σας φωνή! Η δική σας Ευρώπη! Το δικό σας διαβατήριο για την ενεργό

συμμετοχή του πολίτη!

- 4 | **ΟΙ ΙΘΑΓΕΝΕΙΕΣ ΜΟΥ**
Σελίδα προσωπικών στοιχείων
- 5 | **ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΟΔΗΓΟΣ**
Για την ενεργό συμμετοχή του ευρωπαίου πολίτη στα κοινά
- 8 | **ΠΛΗΘΟΣ**
Για την εξουσία του πολίτη σε τοπικό, περιφερειακό, εθνικό και διακρατικό επίπεδο
- 10 | **Η ΦΩΝΗ ΜΟΥ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ**
Καλωσορίσατε στην κεντρική σκηνή
- 12 | **ΠΩΣ ΝΑ ΠΕΤΥΧΕΤΕ**
Οι ιδέες, το θέμα, η στιγμή, η ομάδα και τα εργαλεία σας
- 14 | **ΕΥΡΩΠΑΪΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ**
Από τη γεωργία ως την έρευνα
- 16 | **ΕΡΓΑΛΕΙΟΘΗΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ**
Καταγγελία, συμβουλές, διαβούλευση, πρωτοβουλία και λοιπά μέσα
- 19 | **ΟΔΗΓΟΣ ΕΠΠ**
Πώς να χρησιμοποιήσετε την Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία Πολιτών
- 28 | **ΔΙΑΚΡΑΤΙΚΗ ΓΕΦΥΡΑ**
Η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή
- 30 | **ΚΕΝΤΡΟ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ**
Κοινωνία των πολιτών και ΜΜΕ πολιτών

ΟΙ ΙΘΑΓΕΝΕΙΕΣ ΜΟΥ

Σελίδα προσωπικών στοιχείων

Αυτό το **Ευρωπαϊκό διαβατήριο για την ενεργό συμμετοχή του πολίτη** ανήκει στ...

.....
(Όνοματεπώνυμο)

.....
(Στοιχεία επικοινωνίας)

που είναι πολίτης (επιλέξτε όσα ισχύουν)

- του δήμου .....
- του νομού/ της περιφέρειας/ της επαρχίας .....
- ..... (Χώρα)
- της Ευρωπαϊκής Ένωσης
- ..... (άλλη πολιτική οντότητα)
- ..... (άλλη πολιτική οντότητα)

Αβέβαιος για το δικό σας καθεστώς ως πολίτη; Ελέγξτε το (ταξιδιωτικό) σας διαβατήριο ή την αστυνομική ταυτότητά σας, ή επικοινωνήστε με το τμήμα ενημέρωσης στην πόλη σας. Εάν χρειάζεστε βοήθεια στη χρήση της έκδοσης, επικοινωνήστε με τη διεύθυνση citizensinitiative@eesc.europa.eu.

Και μην ξεχνάτε, το καθεστώς του πολίτη σας επιτρέπει να ασκήσετε συγκεκριμένα συμμετοχικά (και άλλα) δικαιώματα για να κάνετε να ακουστεί η φωνή σας. Η παρούσα έκδοση προσφέρει έναν βασικό οδηγό για αυτά τα εργαλεία. Επικεντρώνεται στο επίπεδο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αλλά περιέχει ορισμένες αναφορές και παραπομπές σε τοπικές, περιφερειακές και εθνικές ευκαιρίες ενεργού συμμετοχής του πολίτη.

Μάθετε περισσότερα για τα δικαιώματα, τις ευκαιρίες και τα επίπεδα επιρροής σας στις σελίδες που ακολουθούν.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΟΔΗΓΟΣ

Για την ενεργό συμμετοχή του ευρωπαϊού πολίτη στα κοινά

1. Αυτά είναι τα κύρια δικαιώματά σας

Το καθεστώς του «Πολίτη της ΕΕ» παρέχει τέσσερα είδη δικαιωμάτων και ελευθεριών:

- την ελεύθερη κυκλοφορία, διαμονή και εργασία στην επικράτεια της ΕΕ
- την προστασία από τις διπλωματικές αρχές κάθε κράτους μέλους όταν βρίσκεστε εκτός ΕΕ
- το δικαίωμα του εκλέγειν και εκλέγεσθαι σε τοπικό και Ενωσιακό επίπεδο σε κάθε κράτος μέλος
- τη συμμετοχή στη νομοθετική διαδικασία της ΕΕ μέσω, π.χ., της υποβολής αναφορών στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και/ της διοργάνωσης/ υποστήριξης μιας Ευρωπαϊκής Πρωτοβουλίας Πολιτών (ΕΠΠ)

2. Λίγη ιστορία

Θυμάστε την 1η Νοεμβρίου 1993; Εκείνη την ημέρα, οι πολίτες όλων των κρατών μελών απέκτησαν νέο νομικό καθεστώς, ως «πολίτες της Ευρωπαϊκής Ένωσης». Εκείνη την ημέρα, η (οικονομική) «Ευρωπαϊκή Κοινότητα» αντικαταστάθηκε από την (πολιτική) «Ευρωπαϊκή Ένωση». Ήταν και παραμένει παγκόσμια, ιστορική πρωτιά – κανένας άλλος πολίτης στον κόσμο δεν έχει το υπερεθνικό δικαίωμα να συμμετέχει ενεργά στη διαμόρφωση της νομοθεσίας σε πολλά εθνικά κράτη. Της επίσημης εισαγωγής της ιθαγένειας της ΕΕ προηγήθηκε η σταδιακή ενεργοποίηση δικαιωμάτων και υποχρεώσεων για τους πολίτες των κρατών μελών, συμπεριλαμβανομένης της ελεύθερης κυκλοφορίας (από το 1957) και των άμεσων εκλογικών δικαιωμάτων στις εκλογές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου (από το 1979).

3. Δεν είστε ακόμα πολίτης της ΕΕ;

Υπάρχει μόνον ένας τρόπος να γίνετε πολίτης της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Πρέπει να είστε ή να γίνετε πολίτης ενός από τα 28 (σήμερα) κράτη μέλη. Με άλλα λόγια, δεν μπορείτε να αποκτήσετε αυτό το καθεστώς χωρίς να είστε πολίτης ενός κράτους μέλους. Αυτό σημαίνει πως η ιθαγένεια της ΕΕ συμπληρώνει την τοπική, περιφερειακή και εθνική ιθαγένεια – αλλά ουδέποτε την αντικαθιστά. Ωστόσο, η νομοθεσία για την εθνική ιθαγένεια ποικίλλει στην ΕΕ, με διαφορές στην ηλικία απόκτησης του δικαιώματος ψήφου (στην Αυστρία ορίζεται στα 16 έτη αντί των 18), περιορισμούς στη διπλή υπηκοότητα (σε ορισμένα κράτη μέλη αυτή σχετίζεται με την καταγωγή), ακόμα και πολλαπλές επιλογές (οι Δανοί πολίτες των Νήσων Φερόε μπορούν να επιλέξουν εάν επιθυμούν την ιθαγένεια της ΕΕ).

Ενεργοποιήστε την ιθαγένεια της ΕΕ τώρα!

Ενημερωθείτε!

Ενδέχεται να το γνωρίζετε ήδη. Η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι ένα αρκετά πολύπλοκο νομικό και πολιτικό σύστημα. Είναι σημαντικό όμως ότι έχετε δικαίωμα να γνωρίζετε ακριβώς τι συμβαίνει. Μπορείτε να ζητήσετε και να λάβετε ενημέρωση για οτιδήποτε συμβαίνει στην Ένωση. Έχετε επίσης το νομικό δικαίωμα «πρόσβασης στα έγγραφα» όλων των οργάνων της ΕΕ. Αυτά τα δικαιώματα κατοχυρώνονται στο «Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης» (Άρθρο 42) και στη «Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης» (Άρθρο 15).

Η υπηρεσία «Europe Direct» θα απαντήσει στα ερωτήματά σας για την ΕΕ – στη γλώσσα σας [Διαδίκτυο: <http://europa.eu/eurodirect/>, Τηλ.: 00 800 6 7 8 9 10 11 (ημερήσια υπηρεσία)]. Θα λάβετε μια πρώτη απάντηση μέσα σε τρεις εργάσιμες ημέρες, μπορείτε δε να χρησιμοποιήσετε και την υπηρεσία άμεσης επικοινωνίας (chat). Η υπηρεσία περιλαμβάνει δωρεάν ταχυδρομική αποστολή (ορισμένων) εκδόσεων της ΕΕ.

**διαβάστε
περισσότερα για άλλα
διαθέσιμα μέσα στην
ενότητα «Η φωνή μου στην
Ευρώπη» της παρούσας
δημοσίευσης.**

Δώστε τη γνώμη σας!

Καθώς οι κανόνες και οι νόμοι της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχουν τεράστιο αντίκτυπο στην καθημερινότητά μας, είναι σημαντικό να γνωρίζετε πως η δημόσια διαδικασία λήψης αποφάσεων στην ΕΕ πρέπει να είναι ανοιχτή και δεκτική. Για αυτό το λόγο, τα όργανα της ΕΕ είναι υποχρεωμένα να «διατηρούν ανοιχτό, διαφανή και τακτικό διάλογο» (Συνθήκη της Λισαβόνας, Άρθρο 11.2) και να διεξάγουν «ευρείες διαβουλεύσεις με τα ενδιαφερόμενα μέρη» προκειμένου «να εξασφαλιστεί η συνοχή και η διαφάνεια των δράσεων της Ένωσης» (Συνθήκη της Λισαβόνας, Άρθρο 11.3).

Η υπηρεσία «Η φωνή σας στην Ευρώπη» αποτελεί τον επίσημο αποκλειστικό υπεύθυνο επικοινωνίας για τρέχουσες διαβουλεύσεις και δημόσιες συζητήσεις σχετικά με τις ευρωπαϊκές διαδικασίες χάραξης πολιτικής: <http://ec.europa.eu/yourvoice>. Κατά την εγγραφή σας, μπορείτε να γραφτείτε στην υπηρεσία ειδοποιήσεων μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και να λαμβάνετε προσκλήσεις συμμετοχής σε επίσημες διαδικασίες διαβούλευσης.

Συμμετάσχετε!

Η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι μια σύγχρονη αντιπροσωπευτική δημοκρατία, όπου το κοινό ασκεί επιρροή τόσο έμμεσα (μέσω του κοινοβουλίου) όσο και άμεσα (μέσω της συμμετοχής). Οι θεμελιώδεις χάρτες, συνθήκες και νόμοι της ΕΕ συμμορφώνονται με το Άρθρο 21 του Οικουμενικού χάρτη ανθρωπίνων δικαιωμάτων, που προβλέπει πως «καθένας έχει το δικαίωμα να συμμετέχει στη διακυβέρνηση της χώρας του...» και, για πρώτη φορά στην παγκόσμια ιστορία, εφαρμόζουν αυτήν την αρχή σε διακρατικό επίπεδο.

Με άλλα λόγια: έχετε κάθε δικαίωμα να συμμετέχετε ενεργά στην διαδικασία χάραξης των πολιτικών της ΕΕ, για παράδειγμα συμμετέχοντας σε πολιτικό κόμμα που εκπροσωπείται στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο [www.europarl.europa.eu] ή υποβάλλοντας αναφορά στο ΕΚ [petiport.europarl.europa.eu]. Το ισχυρότερο (σήμερα) μέσο συμμετοχικής δημοκρατίας στην ΕΕ είναι η Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία Πολιτών [ec.europa.eu/citizens-initiative] που σας επιτρέπει να καθορίσετε την ημερήσια διάταξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης!

ΠΛΗΓΟΣ

Για την εξουσία του πολίτη σε τοπικό, περιφερειακό, εθνικό και διακρατικό επίπεδο

Γεια σας, Κυρία/Κύριε Υπερ-Πολίτη!

Πάντα ρε! Από εσάς, τους φίλους σας και όλους εμάς εξαρτάται αν θα ακουστεί η φωνή μας – και αν θα γίνει η πόλη, η επαρχία, η χώρα σας, η Ευρώπη και ο κόσμος καλύτερος (ή τουλάχιστον κάπως καλύτερος). Ξεκινάμε!

Ο τόπος μου: το δημοτικό επίπεδο

Η πόλη σας είναι πιθανότατα ο σημαντικότερος τόπος όσον αφορά την ενεργό συμμετοχή του πολίτη και τη συμμετοχική δημοκρατία. Παρότι ο δήμος σας είναι ίσως το χαμηλότερο επίπεδο κρατικής εξουσίας, εδώ εξετάζονται σημαντικά ζητήματα όπως η διαχείριση των αποβλήτων, οι τοπικές υποδομές, ενίοτε μάλιστα η πρωτοβάθμια εκπαίδευση και οι υπηρεσίες κοινωνικής πρόνοιας. Επιπλέον, το δημοτικό επίπεδο συνδέεται στενά με νομοθετικούς φορείς σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο – και διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο στην υλοποίηση κανόνων και νόμων.

Υπάρχουν σχεδόν 90 000 τοπικές δημοκρατίες στην Ευρωπαϊκή Ένωση, πολλές εκ των οποίων είναι αρμόδιες για τεράστιο μερίδιο της συνολικής συλλογής φόρων και για την άσκηση διαφόρων ειδών συμμετοχικών δικαιωμάτων των πολιτών τους, έμμεσα (μέσω πολιτικών κομμάτων και τοπικών κοινοβουλίων) και άμεσα (μέσω πρωτοβουλιών και δημοψηφισμάτων).

Η περιφέρειά μου: το περιφερειακό επίπεδο

Μεταξύ του δήμου και της χώρας σας, μεσολαβούν (τουλάχιστον σε 25 από τα 28 κράτη μέλη) ένα ή περισσότερα επίπεδα δομών περιφερειακής διοίκησης. Σήμερα υφίστανται 1636 τέτοιες περιφερειακές δημοκρατίες στην ΕΕ. Σε ορισμένα ομοσπονδιακά κράτη μέλη, οι περιφέρειες διαθέτουν σημαντικό βαθμό κυριαρχίας, συμπεριλαμβανομένων των δικών τους συνταγμάτων, εκτεταμένων νομοθετικών εξουσιών και ολοκληρωμένων φορολογικών εισοδημάτων – ενώ σε άλλα κράτη μέλη της ΕΕ οι περιφέρειες και οι επαρχίες εκτελούν πρωτίστως (μη αιρετά) διοικητικά καθήκοντα.

Ρωτήστε τον αρμόδιο υπάλληλο επικοινωνίας στην τοπική σας αρχή για το πού, πώς και πότε μπορείτε να αναλάβετε δράση.

Για περισσότερες πληροφορίες επισκεφθείτε τον ιστότοπο της Επιτροπής των Περιφερειών [cor.europa.eu], της Συνέλευσης των εκπροσώπων των τοπικών και των περιφερειακών αρχών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ανάλογα με το καθεστώς της επαρχίας/περιφέρειάς σας, ενδέχεται να απολαμβάνετε λιγότερο ή περισσότερο εκτεταμένα δικαιώματα πολιτικής συμμετοχής, έμμεσα (μέσω πολιτικών κομμάτων και τοπικών κοινοβουλίων) και άμεσα (μέσω πρωτοβουλιών και δημοψηφισμάτων).

Η χώρα μου: το εθνικό επίπεδο

Τα κράτη μέλη αποτελούν το σημαντικότερο επίπεδο διακυβέρνησης στην Ευρωπαϊκή Ένωση, όσον αφορά τις πολιτικές και νομικές εξουσίες και τον έλεγχο των δημόσιων πόρων. Για αυτό το λόγο, η ιθαγένειά σας σε ένα ή περισσότερα κράτη μέλη είναι καθοριστικής σημασίας για την δυνατότητά σας να έχετε λόγο και να επηρεάζετε τη δημόσια διαδικασία λήψης αποφάσεων.

Τα διαθέσιμα συμμετοχικά πολιτικά δικαιώματα σε εθνικό επίπεδο ποικίλουν σημαντικά μεταξύ των 28 κρατών μελών. Παρότι όλες οι χώρες παρέχουν εκλογικά δικαιώματα, συμπεριλαμβανομένης της καθολικής ψήφου και του δικαιώματος του εκλέγεσθαι σε εθνικές εκλογές, τα δύο τρίτα των χωρών επιτρέπουν επίσης στους πολίτες να καταθέτουν τις προτάσεις τους μέσω αναφορών και πρωτοβουλιών, και (σε μικρότερο αριθμό χωρών) να έχουν λόγο σε σημαντικά ζητήματα μέσω της διαδικασίας του δημοψηφίσματος.

Η Ευρώπη μου: διακρατικό επίπεδο

Η Ευρωπαϊκή Ένωση αποτελεί την πρώτη διακρατική δημοκρατία στον κόσμο. Ως πολίτης της ΕΕ, έχετε ολοκληρωμένες δυνατότητες να ακουστεί η φωνή σας, ψηφίζοντας και/ή όντας υποψήφιος βουλευτής του Κοινοβουλίου της ΕΕ ή με πιο άμεσο τρόπο, μέσω των διαδικασιών της αναφοράς (που απευθύνεται στο Κοινοβούλιο) και της πρωτοβουλίας (που απευθύνεται στην Επιτροπή). Και δεν τελειώσαμε ακόμα!

Για επισκόπηση και λεπτομέρειες σχετικά με τις συμμετοχικές ευκαιρίες σε εθνικό επίπεδο, επισκεφθείτε τον Πλοηγό άμεσης δημοκρατίας [direct-democracy-navigator.org] ή επικοινωνήστε με τις υπηρεσίες πληροφόρησης του εθνικού σας κοινοβουλίου.

Ως πολίτης της ΕΕ, μπορείτε να θέσετε υποψηφιότητα για το Κοινοβούλιο της ΕΕ (επόμενες εκλογές τον Μάιο του 2019) Διαβάστε περισσότερα στην επόμενη σελίδα.

Η ΦΩΝΗ ΜΟΥ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ

Καλωσορίσατε στην Κεντρική σκηνή

Καλωσορίσατε στο επίκεντρο της ευρωπαϊκής πολιτικής

Η ευρωπαϊκή διακυβέρνηση είναι σημαντικότερη από ποτέ. Όσα αποφασίζονται σε επίπεδο ΕΕ έχουν τεράστιες συνέπειες στην καθημερινότητά μας σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο. Από κοινή συμφωνούμε στην ΕΕ για θέματα όπως οι συμφωνίες ελεύθερων συναλλαγών με άλλες χώρες, η διατήρηση των θαλάσσιων πόρων μας ή οι κανόνες που πρέπει να διέπουν τον ελεύθερο και δίκαιο οικονομικό ανταγωνισμό.

Αυτά είναι ζητήματα για τα οποία η ΕΕ – βάσει των συνθηκών της – έχει αποκλειστική αρμοδιότητα. Και υφίστανται πολλοί ακόμα τομείς πολιτικής όπου η ΕΕ μπορεί να εκδώσει κανόνες – και όπου μοιράζεται αρμοδιότητες με τα κράτη μέλη. Αυτοί οι τομείς περιλαμβάνουν την κοινωνική συνοχή, το περιβάλλον, την προστασία των καταναλωτών, την ενέργεια, τις μεταφορές και τη δημόσια υγεία – μεταξύ άλλων.

Καθώς η ΕΕ αποτελεί μια σύγχρονη αντιπροσωπευτική δημοκρατία με πολύπλοκο σύστημα κοινών εξουσιών και ειδικευμένων οργάνων, δεν είναι εύκολο για τους πολίτες της ΕΕ να εντοπίσουν, να έχουν πρόσβαση και να επηρεάζουν τη διαδικασία χάραξης πολιτικής την κατάλληλη στιγμή με το αποτελεσματικότερο μέσο.

Αρχικά, πρέπει να εξοικειωθούμε με τους διάφορους τρόπους δια των οποίων εμείς, οι πολίτες, εκλέγουμε και στελεχώνουμε τα διάφορα όργανα και τους φορείς λήψης αποφάσεων σε επίπεδο ΕΕ.

1. 1) Δύο φορές κάθε πέντε χρόνια εκλέγουμε τα κοινοβούλια μας, στη χώρα μας και στην **Ευρωπαϊκή Ένωση**. Μπορείτε να θέσετε οι ίδιοι υποψηφιότητα σε αυτές τις εκλογές.

– η **εκλογή του εθνικού κοινοβουλίου** είναι καθοριστικής σημασίας για τη διαδικασία λήψης αποφάσεων της ΕΕ, καθώς επηρεάζει τη σύνθεση των εθνικών κυβερνήσεων (και συχνά τον Αρχηγό του κράτους). Η εθνική κυβέρνηση αποτελεί μέρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, ενός από τα σημαντικότερα όργανα της ΕΕ. Το εθνικό κοινοβούλιο έχει επίσης λόγο στη νομοθετική διαδικασία της ΕΕ.

– η εκλογή του **Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου (ΕΚ)** είναι ένα από τα πιο άμεσα και ισχυρά μέσα δημόσιας επιρροής σε επίπεδο ΕΕ. Αυτό επειδή οι εξουσίες του ΕΚ στη νομοθετική διαδικασία της ΕΕ έχουν αυξηθεί κατά πολύ με τα χρόνια – και σήμερα είναι από πολλές απόψεις ίσες με αυτές του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (που απαρτίζεται από τις κυβερνήσεις των κρατών μελών).

2. Πρέπει επίσης να εισημανθεί πως η απευθείας εκλογή του εθνικού και του ευρωπαϊκού κοινοβουλίου ενδέχεται να έχει και έμμεσες συνέπειες: για παράδειγμα, οι εθνικές κυβερνήσεις και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο έχουν αποφασιστικό ρόλο στη διαμόρφωση της **Ευρωπαϊκής Επιτροπής**. Αυτή αποτελεί το εκτελεστικό όργανο της ΕΕ, αρμόδιο για να προτείνει νόμους, να εφαρμόζει αποφάσεις και να διαχειρίζεται τις καθημερινές εργασίες. Ακόμα και η σύνθεση των άλλων οργάνων της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένου του δικαστικού σκέλους, του Διαμεσολαβητή και της συμβουλευτικής Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής (ΕΟΚΕ) διαμορφώνεται από τις αποφάσεις που λαμβάνουν μέσω των εκλογών οι Ευρωπαίοι.

3. Η Ευρωπαϊκή Ένωση δεν είναι αμιγώς έμμεση δημοκρατία, αλλά μια σύγχρονη αντιπροσωπευτική δημοκρατία που βασίζεται στην **καθημερινή συμμετοχή των πολιτών της ΕΕ**. Αυτή η θεμελιώδης αρχή που κατοχυρώνεται στη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΣΕΕ) έχει τεράστιες συνέπειες για τη λειτουργία αυτής. Με λίγα λόγια, οι πολίτες της ΕΕ δε βρίσκονται απλά στο επίκεντρο της ευρωπαϊκής πολιτικής την ημέρα των εκλογών, αλλά κάθε μέρα! Για αυτό το λόγο, η ΕΕ θέσπισε και συνεχίζει να θεσπίζει ολοκληρωμένα εργαλεία συμμετοχικής δημοκρατίας, που συνδέουν τους πολίτες, τα όργανα, τις πολιτικές διαδικασίες και τις αποφάσεις.

4. Παρότι έχετε το δικαίωμα να συμμετέχετε σε καθημερινή βάση στα ζητήματα της ΕΕ, οι περισσότεροι εξ ημών δεν έχουμε το χρόνο, την τεχνογνωσία και τους πόρους για να το πράξουμε. Για αυτό είναι σημαντική η επιλογή της κατάλληλης στιγμής, των κατάλληλων εταιρών και του κατάλληλου μέσου για να ακουστεί η φωνή σας κατά τρόπο αποτελεσματικό και βιώσιμο. Προς τούτο, θα μπορούσατε να επιλέξετε πιο μόνιμο ρόλο (για παράδειγμα, ως εκλεγμένος αξιωματούχος, υπάλληλος ή εκπρόσωπος της κοινωνίας πολιτών) ή μια πιο **θεματική** προσέγγιση – που στο 99% των περιπτώσεων αποτελεί το μόνο τρόπο να συμβιβάσετε το ρόλο σας ως ενεργού πολίτη της ΕΕ με όλους τους άλλους ρόλους που έχετε στη δημόσια, ιδιωτική και επαγγελματική ζωή.

ΠΩΣ ΝΑ ΠΕΤΥΧΕΤΕ

Οι ιδέες, το θέμα, η στιγμή, η ομάδα και τα εργαλεία σας

Έχετε μια εξαιρετική ιδέα.

Ήρθε η ώρα για τις πρώτες σας ερωτήσεις!

Ευρωπαίοι πολίτες, ήρθε η σειρά σας! Μπορεί να έχετε μια εξαιρετική ιδέα για να αλλάξετε την Ευρώπη – ή ίσως ένα μικρό πρόβλημα προσπαθώντας να συστήσετε διασυνοριακή επιχείρηση. Μπορεί να θέλετε να εγκαινιάσετε μια μεγάλη εκστρατεία ενάντια σε έναν υφιστάμενο νόμο της ΕΕ – ή απλά να διαμαρτυρηθείτε για έναν αξιωματούχο της ΕΕ. Υπάρχουν χίλιοι λόγοι για να γίνετε ενεργός πολίτης της ΕΕ, αλλά πριν προχωρήσετε, διαβάστε λίγες ερωτήσεις και τις απαντήσεις τους.

Το θέμα σας: είναι ευρωπαϊκό;

Η Ευρωπαϊκή Ένωση ασχολείται με πολλά πράγματα. Υπερβολικά πολλά για κάποιους, όχι αρκετά για άλλους. Ανεξάρτητα από αυτή τη σημαντική συζήτηση, όμως, η ΕΕ έχει έναν αρκετά σαφή κατάλογο ζητημάτων πολιτικής (βάσει των συνθηκών της και συμφωνημένων από όλα τα κράτη μέλη) με τα οποία ασχολείται, έχοντας αποκλειστική, από κοινού ή συμπληρωματική αρμοδιότητα. Όταν λοιπόν σκεφτείτε κάποιο ζήτημα, αναλογιστείτε αν η ιδέα ή το πρόβλημά σας είναι ευρωπαϊκής φύσης. Μπορεί να ανακαλύψετε πως το ζήτημα θα αντιμετωπιστεί αποτελεσματικότερα σε τοπικό, περιφερειακό ή εθνικό επίπεδο.

Η στιγμή σας: είναι η σωστή στιγμή να ενεργοποιηθείτε;

Ο χρόνος έχει σημασία για να ακουστείτε με επιτυχία. Μπορεί να ενεργοποιηθείτε πολύ νωρίς και να μη σας προσέξει κανείς – ή να ενεργοποιηθείτε πολύ αργά, όταν έχουν ήδη ληφθεί οι αποφάσεις (ή βρίσκονται στο τελικό στάδιο). Στο ενδιάμεσο, όμως, δίνονται πολλές ευκαιρίες για να αναλάβετε δράση. Για παράδειγμα, αν επιθυμείτε να καταθέσετε μια νέα ιδέα, θα χρειαστεί υπομονή και πόροι για να προσελκύσετε προσοχή και ανταπόκριση, αλλά είστε ελεύθεροι να επιλέξετε την κατάλληλη στιγμή για δράση. Ωστόσο, αν επιθυμείτε να επηρεάσετε τρέχουσες δημόσιες συζητήσεις σε επίπεδο ΕΕ για κάποιο θέμα, πρέπει να ελέγξετε σε ποιο στάδιο βρίσκεται η (νομοθετική) διαδικασία. Το EUR-LEX [eur-lex.europa.eu] είναι πολύ χρήσιμος ιστότοπος για αυτό το σκοπό. Η επιλογή του χρόνου επηρεάζει επίσης το είδος των εταίρων που θα χρειαστείτε και το μέσο συμμετοχής που θα επιλέξετε.

Η ομάδα σας: επίκειται συλλογική δράση;

Η αντιμετώπιση ενός ευρωπαϊκού ζητήματος σε ευρωπαϊκό επίπεδο θα χρειαστεί, στην πλειονότητα των περιπτώσεων, μια στιβαρή σύμπραξη με άλλους πολίτες και/ή οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών. Ο λόγος είναι απλούστατα ότι πρέπει να πείσετε πολλούς άλλους (πολίτες της ΕΕ, αλλά και εκλεγμένα σώματα και όργανα της ΕΕ) πριν μπορέσετε να επιτύχετε κάτι. Ωστόσο, καμιά φορά, ακόμα και η ισχυρή και αποφασιστική, ατομική δράση μπορεί να έχει αποτέλεσμα: αυτό ισχύει ιδιαίτερα στις περιπτώσεις που πέσατε θύμα κακοδιοίκησης, που καταπατώνται τα δικαιώματά σας ή που απλά επισημαίνετε ένα ζήτημα που αφορά το κοινό. Σε άλλες περιπτώσεις, θα ήταν καλό να απευθυνθείτε όσο πιο μακριά και έξω από τα σύνορά σας μπορείτε, καθώς το ζητήμά. Η πρόταση ή η ιδέα σας θα τύχει μεγαλύτερου ενδιαφέροντος και σεβασμού από τα όργανα της ΕΕ εάν υποστηρίζεται από μια πραγματικά ευρωπαϊκή ομάδα ενεργών πολιτών – στην περίπτωση της Ευρωπαϊκής Πρωτοβουλίας Πολιτών, για παράδειγμα, απαιτείται η οργανωτική σας ομάδα να αποτελείται από τουλάχιστον επτά πολίτες από επτά διαφορετικά κράτη μέλη της ΕΕ.

Το μέσο σας: ποια μορφή συμμετοχής;

Η επιλογή του καταλληλότερου διαθέσιμου μέσου συμμετοχής για το θέμα σας θα είναι καθοριστική για την επιτυχία σας. Τα περισσότερα μέσα έχουν σχεδιαστεί για να χρησιμοποιούνται από ομάδες πολιτών (ή ακόμα και οργανώσεις της κοινωνίας πολιτών), αλλά μπορούν να χρησιμοποιούνται από μεμονωμένους πολίτες, όπως η κατάθεση καταγγελίας στο Διαμεσολαβητή, η αντιμετώπιση διασυνοριακού ζητήματος μέσω του διαδικτυακού δικτύου επίλυσης προβλημάτων SOLVIT ή η υποβολή αναφοράς στο Κοινοβούλιο της ΕΕ. Άλλα μέσα συμμετοχής, ωστόσο, απαιτούν συλλογική δράση από την αρχή – όπως η Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία Πολιτών. Αυτό που διευκολύνει την κατάσταση είναι το ότι στις περισσότερες περιπτώσεις, μπορείτε να διαχειριστείτε τα συμμετοχικά έργα σε επίπεδο ΕΕ διαδικτυακά: έτσι μπορείτε να ακουστείτε χωρίς να αγοράζετε γραμματόσημα – μπορεί όμως να χρειαστεί να ταξιδέψετε, ενδεχομένως στις Βρυξέλλες, για να συναντήσετε κάποιον εκπρόσωπο οργάνου ή σε ένα χωριό πέρα από τα σύνορά σας, όπου έχετε εταίρους που σας στηρίζουν.

Η αξιολόγηση αυτών των ερωτήσεων και η προσεκτική απάντησή τους θα χρειαστεί πολύτιμο χρόνο. Ωστόσο, δεδομένου ότι προετοιμάζεστε να αλλάξετε την Ευρωπαϊκή Ένωση – μια διακρατική πολιτική κοινότητα με περισσότερους από 500 εκατομμύρια ανθρώπους – η ποιότητα της προετοιμασίας σας θα είναι καθοριστική για την επιτυχία σας. Συνεπώς, προσέξτε – αναλάβετε δράση!

ΕΥΡΩΠΑΪΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

Από τη γεωργία ως την έρευνα

Τα ευρωπαϊκά ζητήματα είναι σημαντικά – και σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο

Ο δυνητικός αντίκτυπος της νομοθεσίας της ΕΕ στις εθνικές, περιφερειακές και τοπικές πολιτικές αποτελεί αντικείμενο έντονων συζητήσεων. Η έρευνα προσφέρει κάθε λογής αποτελέσματα, ανάλογα με την επιλεγείσα μέθοδο – δείχνει, ωστόσο, πως σε τομείς όπως η προστασία του περιβάλλοντος ή η χρηματοπιστωτική ρύθμιση, οι αποφάσεις της ΕΕ έχουν μεγάλο αντίκτυπο σε όλα τα άλλα επίπεδα διακυβέρνησης. Με άλλα λόγια: ότι συμβαίνει στην ΕΕ είναι σημαντικό για κάθε Ευρωπαίο πολίτη – σε όλα τα επίπεδα. Και για να ακουστεί η φωνή σας πρέπει να καταλάβετε ποια ευρωπαϊκά ζητήματα αποφασίζονται από ποιον.

Σύμφωνα με τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ, Τίτλος 1) υπάρχουν τρία διαφορετικά είδη αρμοδιοτήτων της ΕΕ: η αποκλειστική (η ΕΕ αποφασίζει μόνη), η κοινή (η ΕΕ αποφασίζει από κοινού με τα κράτη μέλη) και η συμπληρωματική (η ΕΕ συνδράμει τα κράτη μέλη). Βάσει αυτών των εξουσιών, ορισμένες πολιτικές διαμορφώνονται μέσω εφαρμοστικών αποφάσεων, κανονισμών, οδηγιών, νομοθεσίας ή απλώς θεσμικών αποφάσεων χωρίς τυπικό αντίκτυπο στη νομοθεσία. Επιπλέον, υπάρχουν αποφάσεις που λαμβάνονται από το Κοινοβούλιο, τα Δικαστήρια, συμβουλευτικά όργανα όπως η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή (ΕΟΚΕ) και άλλους με διαφορετικό σκοπό, αντίκτυπο και συνέπειες – μεταξύ άλλων και για τα άλλα επίπεδα διακυβέρνησης.

Ζητήματα αποκλειστικής αρμοδιότητας της ΕΕ

- τελωνειακή ένωση
- θέσπιση των κανόνων ανταγωνισμού που είναι αναγκαίοι για τη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς
- νομισματική πολιτική για τα κράτη μέλη με νόμισμα το ευρώ
- διατήρηση των βιολογικών πόρων της θάλασσας στο πλαίσιο της κοινής αλιευτικής πολιτικής
- κοινή εμπορική πολιτική
- σύναψη διεθνών συμφωνιών όταν αυτή γίνεται μέσω νομοθετικής πράξης

Ζητήματα κοινής αρμοδιότητας της ΕΕ

- εσωτερική αγορά
- κοινωνική πολιτική, για τις πτυχές που καθορίζονται στη Συνθήκη
- οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή
- γεωργία και αλιεία, με εξαίρεση τη διατήρηση των βιολογικών πόρων της θάλασσας
- περιβάλλον
- προστασία των καταναλωτών
- μεταφορές
- διευρωπαϊκά δίκτυα
- ενέργεια
- χώρος ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης
- κοινές προκλήσεις για την ασφάλεια στον τομέα της δημόσιας υγείας, για τις πτυχές που καθορίζονται στη Συνθήκη
- έρευνα, τεχνολογική ανάπτυξη και διάστημα.

Ζητήματα συμπληρωματικής και συντονιστικής αρμοδιότητας της ΕΕ

- οικονομική πολιτική
- πολιτική απασχόλησης
- κοινωνική πολιτική
- προστασία και βελτίωση της ανθρώπινης υγείας
- βιομηχανία
- πολιτισμός
- τουρισμός
- παιδεία, επαγγελματική εκπαίδευση, νεολαία και αθλητισμός
- πολιτική προστασία
- διοικητική συνεργασία.

Βάσει αυτού του καταλόγου (και των συνθηκών της ΕΕ) μπορείτε να προσαρμόσετε τη δράση σας στην ανάλογη αρμοδιότητα (αποκλειστική, κοινή ή συμπληρωματική) και να εξετάσετε συμπληρωματικές δράσεις σε εθνικό (ή άλλο) επίπεδο σε περίπτωση κοινής/συμπληρωματικής αρμοδιότητας της ΕΕ. Οι προτάσεις για δράσεις που δεν περιλαμβάνονται στον ολοκληρωμένο κατάλογο ευρωπαϊκών ζητημάτων θα αντιμετωπίσουν μεγαλύτερα προβλήματα για να γίνουν αποδεκτές από το όργανο της ΕΕ στο οποίο απευθύνετε την ιδέα σας.

Επισκόπηση των σχετικών ζητημάτων, συμπεριλαμβανομένων παραπομπών στις Συνθήκες, θα βρείτε εδώ: [<http://ec.europa.eu/citizens-initiative/public/competences>].

ΕΡΓΑΛΕΙΟΘΗΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ

Καταγγελία, συμβουλές, διαβούλευση,
πρωτοβουλία και λοιπά μέσα

Η εργαλειοθήκη διακρατικής συμμετοχής: πληθώρα επιλογών;

Από όταν η Ευρωπαϊκή Ένωση έγινε κάτι περισσότερο από ένα ακόμα διακυβερνητικό σώμα, όπου εκπρόσωποι εθνικών κυβερνήσεων συνέρχονται και αποφασίζουν κεκλεισμένων των θυρών, έχουν κατατεθεί προτάσεις για εργαλεία συμμετοχής, έχουν θεσπιστεί πρακτικοί μηχανισμοί και αναθεωρήθηκαν οι υφιστάμενοι μηχανισμοί ώστε η ενεργή συμμετοχή των πολιτών και η συμμετοχική δημοκρατία σε διακρατικό επίπεδο να μην είναι μόνο μια ωραία ιδέα: αλλά μια καθημερινή πρακτική.

Έτσι, όταν αναλαμβάνετε δράση ως πολίτης της ΕΕ και καταθέτετε την ιδέα/πρότασή σας σε διακρατικό επίπεδο, αξιολογήστε προσεκτικά τα διαθέσιμα μέσα συμμετοχής της εργαλειοθήκης σας. Αυτά είναι τα πιο σημαντικά εργαλεία μέχρι στιγμής:

Καταγγελία

Εάν είστε δυσαρεστημένοι με κάποιο μέτρο που σχετίζεται με την ΕΕ, μπορείτε να υποβάλετε καταγγελία στον Ευρωπαϊκό Διαμεσολαβητή, μέσω διαδικτυακού εντύπου που προσφέρεται στις 24 επίσημες γλώσσες της Συνθήκης. Σημαντικό: ο δίαυλος αυτός είναι ανοιχτός όχι μόνο στους πολίτες της ΕΕ αλλά σε όλους τους κατοίκους της Ευρωπαϊκής Ένωσης, συμπεριλαμβανομένων επιχειρήσεων, οργανώσεων και άλλων καταχωρημένων στην ΕΕ οργανισμών.

www.ombudsman.europa.eu

Συμβουλή για ένα πρόβλημα

Αν, ως πολίτης ή επιχείρηση της ΕΕ, αντιμετωπίζετε εμπόδια σε άλλη χώρα επειδή κάποια δημόσια αρχή δεν κάνει ότι απαιτεί η νομοθεσία της ΕΕ, μπορείτε να απευθυνθείτε στο μηχανισμό επίλυσης προβλημάτων SOLVIT που παρέχει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Η διαδικτυακή υπηρεσία που προσφέρεται σε 24 γλώσσες επεξεργάζεται διασυννορικά προβλήματα που οφείλονται στην εσφαλμένη εφαρμογή νόμου της ΕΕ από δημόσιες αρχές εντός των κρατών μελών εντός της ΕΕ.

<http://ec.europa.eu/solvit>

Καταναλωτική ισχύς

Εάν αντιμετωπίζετε κάποιο πρόβλημα με τα δικαιώματά σας ως καταναλωτή ή διεκδικείτε αποζημίωση για βλάβη, μπορείτε να απευθυνθείτε στο δίκτυο των Ευρωπαϊκών κέντρων καταναλωτή για την αντιμετώπιση ζητημάτων ελαττωματικών προϊόντων ή υπηρεσιών σε οποιαδήποτε από τις 30 χώρες που καλύπτει (ΕΕ28, Νορβηγία και Ισλανδία).

<http://ec.europa.eu/consumers>

Εκπαίδευση και εργασία

Αν ψάχνετε δουλειά ή ευκαιρίες εκπαίδευσης σε όλη την Ευρώπη, υπάρχει μια υπηρεσία, διαθέσιμη σε όλες τις επίσημες γλώσσες, ονόματι EURES, η ευρωπαϊκή πύλη για την επαγγελματική κινητικότητα, που παρέχει εργαλεία για τους αναζητούντες εργασία και για τους εργοδότες (και την άνοιξη του 2015 φιλοξενούσε πάνω από 1.561.337 θέσεις εργασίας και 142.000 βιογραφικά).

<http://ec.europa.eu/eures>

Διαβουλεύσεις

Κατά την προετοιμασία νέας πολιτικής ή αλλαγής μιας υφιστάμενης, συχνά η Ευρωπαϊκή Επιτροπή διοργανώνει σχετική δημόσια διαβούλευση. Πρόκειται για εξαιρετική ευκαιρία να συμμετάσχετε στην επίσημη διαδικασία από πρώιμο στάδιο. Μπορείτε να εγγραφείτε ώστε να ενημερώνεστε όταν δρομολογείται διαβούλευση για θέμα που σας ενδιαφέρει.

<http://ec.europa.eu/yourvoice>

Επικοινωνία

Πέραν των επίσημων διαύλων, όλα τα όργανα, οι οργανισμοί και οι υπηρεσίες της ΕΕ χρησιμοποιούν τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης για να ενημερώνουν, να διαβουλεύονται, να συζητούν και να επικοινωνούν με τους πολίτες της ΕΕ και τους λοιπούς ενδιαφερομένους. Για την επισκόπηση των διαθέσιμων διαύλων, επισκεφθείτε τη διεύθυνση:

<http://ec.europa.eu/yourvoice/discussions>

Έμμεση δράση

Υφίστανται πολυάριθμα όργανα της ΕΕ που σχεδιάστηκαν για να βοηθούν τους πολίτες να έχουν λόγο σε επίπεδο ΕΕ. Μεταξύ αυτών το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο (και ο Ευρωβουλευτής σας), η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και η Επιτροπή των Περιφερειών. Για την επισκόπηση των διαθέσιμων διαύλων, επισκεφθείτε τη διεύθυνση:

<http://ec.europa.eu/yourvoice/usefullinks>

Επιπλέον, η έμμεση δράση του κοινού είναι επίσης επιβλητική μέσω των οργανώσεων της κοινωνίας πολιτών ή των πολιτικών κομμάτων σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο, που ασχολούνται με ζητήματα ΕΕ.

Αναφορά

Πρόκειται για ένα από τα θεμελιώδη δικαιώματα των Ευρωπαίων πολιτών: κάθε πολίτης, ενεργώντας μεμονωμένα ή από κοινού με άλλους, μπορεί ανά πάσα στιγμή να ασκήσει το δικαίωμα αναφοράς στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο δυνάμει του Άρθρου 227 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Σημαντικό: αυτό το δικαίωμα περιλαμβάνει όλους τους διαμένοντες στην ΕΕ καθώς και οργανώσεις και επιχειρήσεις με έδρα εντός της Ένωσης.

Η αναφορά μπορεί να αφορά μεμονωμένο αίτημα, καταγγελία ή παρατήρηση σχετικά με την εφαρμογή του δικαίου της ΕΕ ή έκκληση προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο να υιοθετήσει θέση για συγκεκριμένο ζήτημα.

www.petiport.europarl.europa.eu

Πρωτοβουλία Πολιτών

Η Ευρωπαϊκή πρωτοβουλία πολιτών επιτρέπει σε ένα εκατομμύριο πολίτες από τουλάχιστον ένα τέταρτο των κρατών μελών της ΕΕ να ζητήσουν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να προτείνει νομοθεσία σε τομείς αρμοδιότητάς της. Οι οργανωτές μιας πρωτοβουλίας πολιτών – επιτροπή πολιτών αποτελούμενη από τουλάχιστον επτά πολίτες της ΕΕ, διαμένοντες σε τουλάχιστον επτά διαφορετικά κράτη μέλη – διαθέτουν ένα χρόνο για να συγκεντρώσουν την αναγκαία στήριξη.

Οι υπογραφές πρέπει να πιστοποιηθούν από τις αρμόδιες αρχές κάθε κράτους μέλους και μπορούν να συλλεγούν διαδικτυακά. Οι οργανωτές επιτυχημένων πρωτοβουλιών συμμετέχουν σε ακρόαση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Η Επιτροπή έχει τρεις μήνες για να εξετάσει την πρωτοβουλία και να αποφασίσει πώς θα δράσει.

<http://ec.europa.eu/citizens-initiative>

Όταν εξετάζετε ποιο μέσο ενδείκνυται για τη δράση σας, προσπαθήστε να αξιολογήσετε το είδος της δράσης που προτίθεστε να αναλάβετε: θέλετε να εισαγάγετε κάτι νέο στο θεματολόγιο της ΕΕ; Ή, αντιθέτως, να σταματήσετε κάτι; Μήπως επιθυμείτε να βελτιώσετε κάτι που ήδη υπάρχει; Γιατί να μη χρησιμοποιήσετε ένα από τα μέσα ως εργαλείο διαπραγμάτευσης που θα συμπληρώνει άλλες μορφές δράσης όπου συμμετέχετε; Όπως βλέπετε, υπάρχουν πολλοί τρόποι να είστε ενεργός πολίτης της ΕΕ και στην ενότητα που ακολουθεί θα διαβάσετε περισσότερα από το νεότερο και τον πλέον ενδιαφέροντα από αυτούς: την Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία Πολιτών.

ΟΔΗΓΟΣ ΕΠΠ

Πώς να χρησιμοποιήσετε την Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία Πολιτών

Η Ευρωπαϊκή πρωτοβουλία πολιτών: πρώτο βήμα προς την διακρατική άμεση δημοκρατία

Έχει χαρακτηριστεί « η μεγαλύτερη καινοτομία της διακρατικής δημοκρατίας» από την εισαγωγή άμεσων εκλογών για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο πριν από 35 και πλέον χρόνια: η Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία Πολιτών. Από το 2012, οι πολίτες της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχουν το ίδιο δικαίωμα με την πλειοψηφία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και με τα κράτη μέλη: να διαμορφώσουν την πολιτική ημερήσια διάταξη για μια ολόκληρη ήπειρο.

Αυτά είναι τα κύρια στοιχεία σχετικά με την Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία Πολιτών (ΕΠΠ):

- Για να εξεταστεί πολιτικά από την Επιτροπή, μια ΕΠΠ πρέπει να υποστηρίζεται από τουλάχιστον ένα εκατομμύριο πολίτες της ΕΕ εντός ενός έτους από την καταχώρησή της, από τουλάχιστον επτά από τα 28 κράτη μέλη. Ελάχιστος αριθμός υπογραφόντων απαιτείται για κάθε ένα από αυτά τα επτά κράτη μέλη.
- Η ΕΠΠ είναι δυνατή σε κάθε τομέα νομοθετικής αρμοδιότητας της Επιτροπής, για παράδειγμα στους τομείς του περιβάλλοντος, της γεωργίας, των μεταφορών, της δημόσιας υγείας ή του διεθνούς εμπορίου.
- Για την εγκαινίαση πρωτοβουλίας πολιτών, οι πολίτες πρέπει να συγκροτήσουν «επιτροπή πολιτών» αποτελούμενη από τουλάχιστον επτά πολίτες της ΕΕ που διαμένουν σε τουλάχιστον επτά διαφορετικά κράτη μέλη. Τα μέλη της επιτροπής πολιτών πρέπει να είναι πολίτες της ΕΕ.
- Μια πρωτοβουλία μπορεί να στηρίζεται από όλους τους πολίτες της ΕΕ σε ηλικία που παρέχει δικαίωμα ψήφου στις εκλογές για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο (18 ετών, με εξαίρεση την Αυστρία, όπου το δικαίωμα αυτό παρέχεται στα 16 έτη). Για να στηρίξουν μια πρωτοβουλία, οι πολίτες πρέπει να συμπληρώσουν ειδικό έντυπο δήλωσης υποστήριξης που παρέχεται από τους οργανωτές, εντύπων ή διαδικτυακά.
- Εντός τριών μηνών από την παραλαβή επιτυχημένης ΕΠΠ, η Επιτροπή συναντάται με τους οργανωτές, και οι οργανωτές μπορούν να παρουσιάσουν την πρωτοβουλία τους σε δημόσια ακρόαση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Η Επιτροπή εκδίδει επίσημη απάντηση. Εάν η Επιτροπή αποφασίσει να καταθέσει νομοθετική πρόταση, ξεκινά η συνήθης νομοθετική διαδικασία.

Παρότι το επίσημο δικαίωμα δρομολόγησης πανευρωπαϊκής νομοθεσίας παραμένει στην αποκλειστική ευχέρεια της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία Πολιτών αποτελεί προνομοθετικό μέσο για τη χάραξη της ημερήσιας διάταξης. Έχει ενδιαφέρον το γεγονός ότι η ΕΠΠ είναι επίσης πύλη εισόδου στο μέλλον της συμμετοχικής πολιτικής: είναι πιο άμεση, πιο διακρατική και πιο ψηφιακή από οτιδήποτε προηγήθηκε.

Για αυτό το λόγο η ΕΠΠ δεν είναι ακόμα ένα δικαίωμα αναφοράς, αλλά μάλλον ένα δικαίωμα ενεργοποίησης των απλών πολιτών αναφορικά με τα επόμενα ζητήματα που θα τεθούν στην ημερήσια διάταξη των ευρωπαϊκών οργάνων. Από το 2012, πάνω από 50 ΕΠΠ υποβλήθηκαν στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, η οποία αρνήθηκε να καταχωρήσει 20 εξ αυτών επειδή – σύμφωνα με την Επιτροπή – δεν πληρούσαν όλες τις τυπικές απαιτήσεις. Πέντε από τις απορριφθείσες ΕΠΠ κατέθεσαν έφεση κατά της απόφασης στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο.

Η Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία Πολιτών βασίζεται σε νομικό πλαίσιο που περιλαμβάνει τις Συνθήκες της ΕΕ, δευτερογενές ευρωπαϊκό δίκαιο και εθνικές νομοθεσίες. Οι διάφοροι εθνικοί κανονισμοί για την πιστοποίηση των διαδικτυακών συστημάτων συλλογής υπογραφών και την επαλήθευση των δηλώσεων υποστήριξης είναι διαθέσιμοι στο Επίσημο μητρώο. Στο μεταξύ, τα σημαντικότερα ευρωπαϊκά νομικά έγγραφα περιλαμβάνουν:

- Θέσπιση: «Συνθήκη της Λισαβόνας», Τίτλος II, Διατάξεις περί δημοκρατικών αρχών, Άρθρο. 11.4. στις ενοποιημένες εκδόσεις της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση και της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης: Χάρτης Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης C83
- Πλαίσιο: «Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία Πολιτών», Κανονισμός (ΕΕ) Αρ. 211/2011
- Εφαρμογή:
  - «Δήλωση υποστήριξης», Διοργανικός φάκελος: 2010/0074 (COD)
  - «Ηλεκτρονική συλλογή», (ΕΕ) Αρ. 1179/2011
  - «Απλούστευση I», (ΕΕ) Αρ. 887/2013

Σημαντικό: σύμφωνα με το δίκαιο της ΕΕ, η πρώτη επίσημη αξιολόγηση της πρακτικής των ΕΠΠ θα διεξαχθεί τρία χρόνια μετά την εισαγωγή της αρχικής διαδικασίας, δηλαδή το 2015/2016. Η διαδικασία αυτή, που ενδέχεται να οδηγήσει σε αλλαγές και μεταρρυθμίσεις της υφιστάμενης διαδικασίας, τεκμηριώνεται στο Επίσημο Μητρώο [ec.europa.eu/citizens-initiative] και σε άλλους σχετικούς διαύλους επικοινωνίας [βλ. επίσης την τελευταία ενότητα της παρούσας έκδοσης].

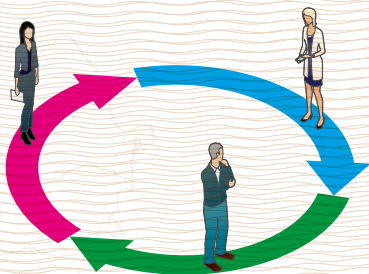
Η Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία Πολιτών: Πολλοί τρόποι δράσης

Η Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία Πολιτών μπορεί να συγκριθεί με έναν ελβετικό σουγιά, ένα έξυπνα σχεδιασμένο, ευπροσάρμοστο πολυλειτουργικό εργαλείο. Καθώς η ΕΠΠ είναι διαθέσιμη σε πάνω από 400 εκατομμύρια πολίτες της ΕΕ σε 28 κράτη μέλη (και σε όλον τον κόσμο, αν είστε πολίτης της ΕΕ που κατοικείτε εκτός ΕΕ), είναι δύσκολο να προβλεφθεί ο μακροπρόθεσμος αντίκτυπος της στη διακυβέρνηση και τη δημοκρατία στην Ευρώπη.

Αυτό που ήδη γνωρίζουμε, ωστόσο, είναι πως οι πρώτες 50 ΕΠΠ αξιοποίησαν, διαμόρφωσαν και ως ένα βαθμό έθεσαν υπό αμφισβήτηση τους αρχικούς κανόνες των ΕΠΠ (βλ. επίσης τις επόμενες ενότητες). Γνωρίζουμε επίσης πως η διαδικασία ΕΠΠ αναγνωρίζει τουλάχιστον τρεις δυνατικούς ρόλους ενεργών πολιτών: **οργανωτές, υποστηρικτές και παρατηρητές.**

Ως οργανωτές, βρίσκεστε στην καρδιά της διαδικασίας, καθώς είστε υπεύθυνοι για όλα τα βασικά βήματα που προβλέπονται στον κανονισμό ΕΠΠ. Είστε οι υπεύθυνοι εκπρόσωποι ενώπιον των οργάνων, των υποστηρικτών σας και όλης της Ευρώπης. Για αυτό, χρειάζεστε πολύ προσεκτική εξέταση, υπομονή, αφοσίωση και εντατική εργασία επικοινωνίας και δημοσίων σχέσεων.

Ως υποστηρικτές μιας ΕΠΠ, καλείστε να υποστηρίξετε έναν ευρωπαϊκό σκοπό από κοινού με τουλάχιστον ένα εκατομμύριο πολίτες σε τουλάχιστον επτά κράτη μέλη. Ο κύριος ρόλος σας είναι να προσυπογράψετε μια ΕΠΠ, που σημαίνει πως συμπληρώνετε «δήλωση υποστήριξης» εντύπως ή ηλεκτρονικώς. Βεβαιωθείτε πως προσυπογράφετε μια επικυρωμένη και επίσημα καταχωρημένη πρωτοβουλία.

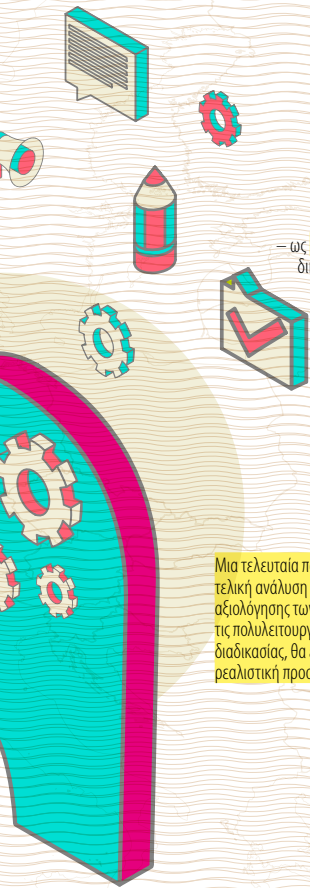
Τέλος, ως **παρατηρητές** μπορεί να είστε περιέργοι σχετικά με το τι είναι η ΕΠΠ, να επιθυμείτε να την κατανοήσετε και ενδεχομένως να είστε σε θέση να προσφέρετε ενδιαφέρουσες πληροφορίες και παρατηρήσεις στους οργανωτές, στα ΜΜΕ, στους ερευνητές και στην ΕΕ.

Ως ενεργοί οργανωτές, υποστηρικτές ή παρατηρητές, πρέπει να αναλογιστείτε πολυάριθμες πτυχές πριν να ξεκινήσετε, να υπογράψετε ή να σχολιάσετε. Το κύριο ερώτημα είναι: τι επιδιώκει μια συγκεκριμένη ΕΠΠ; Ποιος είναι ο στόχος σας;

Θέλετε να προτείνετε κάτι νέο στην Ευρώπη; Ή να καταργήσετε μια πολιτική της ΕΕ; Πολλά πράγματα δεν είναι άσπρα ή μαύρα, καλά ή κακά: απλά χρειάζονται διόρθωση. Συνεπώς θα μπορούσε να σας ενδιαφέρει επίσης να αλλάξετε μέρη μιας νομοθεσίας της ΕΕ. Ίσως επιθυμείτε να χρησιμοποιήσετε την ΕΠΠ σας ως διαπραγματευτικό εργαλείο για την υποστήριξη μιας ήδη τρέχουσας νομοθετικής διαδικασίας. Ή θεωρείτε την επικείμενη εκστρατεία ΕΠΠ σας καταλύτη για τη δημιουργία ευρέος διακρατικού δικτύου ή συμμαχίας; Ίσως εν τέλει το μόνο που επιθυμείτε είναι η προβολή του ζητήματός ή της οργάνωσής σας χρησιμοποιώντας την ΕΠΠ ως εργαλείο προβολής; Από εσάς εξαρτάται!

Υπάρχουν πολλοί τρόποι να δράσετε με μια ΕΠΠ – μπορείτε να τη χρησιμοποιήσετε:

- ως **επιταχυντή** προκειμένου η ΕΕ να κάνει κάτι νέο. Εδώ πρέπει να έχετε υπομονή, καθώς θα χρειαστεί πολύς χρόνος μέχρι την τελική επιτυχία της ΕΠΠ. Αρχικά, πρέπει να βρείτε κατάλληλη και λειτουργική νομική βάση, και να θεωρείτε τη δημόσια συζήτηση για την πρότασή σας ως την κύρια επιβράβευση των προσπαθειών σας.
- ως **τροχοπέδη** για να αποτρέψετε κάποια ενέργεια της ΕΕ. Σε αυτήν την περίπτωση ο σωστός συγχρονισμός είναι ζωτικής σημασίας, καθώς πρέπει να βρείτε τη σωστή στιγμή για να θέσετε το ζήτημα προκειμένου να πετύχετε το μέγιστο δυνατό αντίκτυπο και υποστήριξη, πράγμα που σημαίνει πως πρέπει να συλλέξετε γρήγορα τις υπογραφές.
- ως **βαλβίδα** με στόχο τη βελτίωση της υφιστάμενης νομοθεσίας της ΕΕ. Εάν επιθυμείτε να διορθώσετε συγκεκριμένο πρόβλημα μέσω της αλλαγής συγκεκριμένης νομοθεσίας, η απλότητα είναι καθοριστική. Οι ΕΠΠ-αυτού του είδους τείνουν να είναι υπερβολικά πολύπλοκες και δεν μπορούν να προβληθούν αποτελεσματικά, για αυτό φροντίστε να μένετε κοντά στον κεντρικό σας στόχο.
- ως **διαπραγματευτικό** εργαλείο, που δρα συμπληρωματικά στην προσπάθειά σας να επηρεάσετε την ευρωπαϊκή χάραξη πολιτικής. Πριν ξεκινήσετε μια ΕΠΠ, ωστόσο, αξιολογήστε την επιρροή και την πολιτική ισχύ σας ανεξάρτητα από την πρωτοβουλία και ελέγξτε τα δυνητικά πρόσθετα οφέλη της. Να είστε σαφείς σχετικά με το στόχο σας απέναντι στους υποστηρικτές σας, και να έχετε υπόψη σας τη δυνατότητα απόσυρσης μιας ΕΠΠ και την χρήση της την κατάλληλη στιγμή.

– ως **καταλύτη** για την οικοδόμηση ευρύτερων συμμαχιών και δικτύων σε όλη την Ευρώπη. Πρόκειται για μια εξαιρετικά ταιριαστή επιλογή αν θεωρείτε την πρωτοβουλία σας μέρος μιας μακροπρόθεσμης στρατηγικής που θα ενώσει πολίτες από όλη την Ευρώπη και/ή θα προετοιμάσει ευρωπαϊκή εκλογική εκστρατεία.

– ως **εργαλείο προβολής** ώστε εσείς και/ή η ομάδα σας να γίνετε γνωστότεροι στη δημόσια σφαίρα. Σε αυτήν την περίπτωση, πρέπει αρχικά να εντοπίσετε ένα κατάλληλο και εύκολο στην επικοινωνία ουσιαστικό ζήτημα για την ΕΠΠ σας. Πρέπει επίσης να είστε ει δυνατόν ξεκάθαρος ως προς τους στόχους σας, προκειμένου να μην απογοητεύσετε δυνητικούς υποστηρικτές.

Μια τελευταία παρατήρηση: η ΕΠΠ προσφέρει πολλές δυνατότητες, αλλά σε τελική ανάλυση όλα εξαρτώνται από τη δική σας κατανόηση και ικανότητα αξιολόγησης των δυνατοτήτων και των περιορισμών της. Συνειδητοποιώντας τις πολυλειτουργικές δυνατότητες αυτής της νέας διακρατικής και συμμετοχικής διαδικασίας, θα είστε σε θέση να αναπτύξετε ρεαλιστικές προδοκίες και συνεπώς ρεαλιστική προσέγγιση της στρατηγικής και της συμπεριφοράς σας.

Η Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία Πολιτών: καθορισμός της ημερήσιας διάταξης σε δέκα βήματα

Σκέφτεστε να ξεκινήσετε τη δική σας ΕΠΠ; Θα χρειαστείτε τουλάχιστον δύο χρόνια, πιθανότατα περισσότερα (και πολλούς πόρους) για να τα καταφέρετε. Αν όμως κινηθείτε έξυπνα και προσεκτικά, η διαδικασία θα σας δώσει νέες γνώσεις και θα σας διδάξει πολλά νέα μαθήματα – και (ελπίζουμε) θα έχουν θετικά αποτελέσματα για την Ευρώπη. Αυτά είναι τα δέκα κύρια βήματα της διαδικασίας ΕΠΠ:

Βήμα 1: Ιδέα

Έχετε μια ιδέα, ένα έργο ή έναν προβληματισμό που μπορεί να μετουσιωθεί σε ευρωπαϊκή πολιτική. Αρχικά, βεβαιωθείτε ότι δεν υφίστανται άλλα, ενδεχομένως απλούστερα και πιο προσβάσιμα μέσα για να ακουστεί η φωνή σας για το εν λόγω ζήτημα. Εάν επιλέξετε την ΕΠΠ, προχωρήστε στο βήμα 2.

Βήμα 2: Γνώση

Η Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία Πολιτών είναι διαδικασία με πολλές νομικές και πολιτικές πτυχές. Μάθετε τα πάντα για τις δυνατότητες και τους περιορισμούς της διαδικασίας όσον αφορά την προώθηση της μελλοντικής σας πρωτοβουλίας. Εάν η αξιολόγηση είναι θετική, προχωρήστε στο βήμα 3.

Βήμα 3: Στόχοι

Άλλο ένα σημαντικό βήμα πριν προχωρήσετε στην επίσημη διαδικασία. Τι επιθυμείτε να πετύχετε με την πρωτοβουλία σας και τι μπορείτε ρεαλιστικά να ελπίζετε πως θα πετύχετε; Καθορίστε το στόχο, το εύρος και την συγκεκριμένη λειτουργία της πρωτοβουλίας σας. Διατηρήστε τα ει δυνατόν πιο απλά, για όλους.

Βήμα 4: Σχεδιασμός

Η διατύπωση και η εξήγηση της αρχικής σας πρότασης πρέπει να είναι κατανοητή σε πολλές διαφορετικές γλώσσες και ακόμα περισσότερες πολιτικές νοοτροπίες στην Ευρώπη. Όπως οι περισσότεροι οργανωτές, μπορεί να επιθυμείτε να χρησιμοποιήσετε ένα διαδικτυακό σύστημα συλλογής υπογραφών: τώρα είναι η στιγμή να το οργανώσετε – και να χρησιμοποιήσετε όλη τη στήριξη που διαθέτετε.

Βήμα 5: Εγγραφή

Αυτό είναι μεγάλο εμπόδιο για πολλούς οργανωτές. Πρέπει να έρθετε σε επαφή με τις υπηρεσίες της Επιτροπής το συντομότερο δυνατό, προκειμένου να εξασφαλίσετε πως η πρότασή σας είναι διατυπωμένη κατά τρόπο ορθό. Μπορεί να γίνει αν πραγματικά το θέλετε! Στη συνέχεια είναι η στιγμή να υποβάλετε επίσημα την ΕΠΠ σας διαδικτυακά και να περιμένετε μέχρι η Επιτροπή να διεξαγάγει τον έλεγχο του αποδεκτού της πρωτοβουλίας σας σε διάστημα δύο μηνών. Στο μεταξύ, οργανώστε το Διαδικτυακό σύστημα συλλογής υπογραφών σας, για να είστε έτοιμοι εγκαίρως.

Βήμα 6: Συλλογή υπογραφών

Η καλύτερη αλλά και δυσκολότερη στιγμή έφτασε. Πρέπει να πείσετε πάνω από ένα εκατομμύριο Ευρωπαίους σε τουλάχιστον επτά διαφορετικές χώρες και μέσα σε λιγότερο από ένα χρόνο. Αυτή η προσπάθεια πρέπει να προετοιμαστεί πολύ καιρό νωρίτερα, μέσω της δημιουργίας πανευρωπαϊκού δικτύου υποστηρικτών εταιρών σε όλη την Ευρώπη.

Βήμα 7: Διάλογος

Χωρίς επικοινωνία, δε θα έχετε υποστηρικτές. Ο διάλογος με όλους τους δυνητικούς φίλους, ακόμα και με τους επικριτές, θα είναι καθοριστικής σημασίας για τη μακροχρόνια επιτυχία της πρωτοβουλίας σας. Για αυτό συμπληρώστε τις δραστηριότητες συλλογής υπογραφών μέσω επικοινωνίας, στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, στα ΜΜΕ και σε δημόσιες εκδηλώσεις.

Βήμα 8: Όρια

Δεκάδες απαιτήσεις και εμπόδια πρέπει να αντιμετωπιστούν πριν την τελική υποβολή της πρωτοβουλίας σας με όλες τις αναγκαίες πιστοποιήσεις στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Για αυτό απαιτείται μια στιβαρή και καλά προετοιμασμένη ομάδα διαχείρισης για την πρωτοβουλία σας. Επιπόλαια λάθη θα οδηγήσουν σε υψηλό πρόσθετο κόστος, καθυστερήσεις και εκνευρισμό.

Βήμα 9: Επικοινωνία

Η υποβολή της ΕΠΠ σας είναι μόλις η αρχή ενός ακόμα σημαντικού κεφαλαίου: της επικοινωνίας για ένα επίσημο θέμα της ΕΕ, που θα σας θέσει στην κεντρική πολιτική σκηνή. Όταν η πρωτοβουλία σας αναγνωριστεί ως επιτυχημένη, νέες πόρτες θα ανοιχθούν μπροστά σας: επίσημες συνομιλίες με την Επιτροπή και δημόσια ακρόαση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Θα είναι η μεγάλη σας ευκαιρία να πείσετε ακόμα περισσότερους ανθρώπους – και ενδεχομένως τους σωστούς ανθρώπους!

Βήμα 10: Συμπεράσματα

Το τέλος μιας εξαντλητικής δοκιμασίας, αλλά αν όλα πάνε καλά, και μια διαδικασία χειραφέτησης. Μην ξεχάσετε τις γραφειοκρατικές εργασίες, την τεκμηρίωση και την αξιολόγηση, για να διαχθείτε - και να μοιραστείτε- τα συμπεράσματα που αντλήσατε. Και, καθώς πάνω από 50 ΕΠΠ υποβλήθηκαν από το 2012, έχετε ήδη πολλά να μάθετε από αυτές.

Η Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία Πολιτών: ή – πώς να επηρεάσετε τα πράγματα

Carpe diem: Σταματήστε την TTIP

Παρακολουθώντας τις τρέχουσες συνομιλίες μεταξύ της ΕΕ και των ΗΠΑ και του Καναδά για τη σύναψη συμφωνίας ελεύθερων συναλλαγών το καλοκαίρι του 2014, κοινωνικά κινήματα από όλη την Ευρώπη κατέθεσαν δύο προτάσεις στην ΕΕ: σταματήστε τις διαπραγματεύσεις για την TTIP και μην επικυρώσετε τη CETA. Οι οργανωτές της ΕΠΠ ανέφεραν πως ο κύριος λόγος για τούτο ήταν η «επίλυση διαφορών επενδυτή-κράτους» που «αποτελεί απειλή για τη δημοκρατία και το κράτος δικαίου». Παρότι η ΕΠΠ δεν έγινε αποδεκτή από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και εν συνεχεία οι διοργανωτές προσέφυγαν στο Δικαστήριο, η εκστρατεία αξιοποίησε το ολοένα ευνοϊκότερο κλίμα του δημοσίου διαλόγου και εγκαινίασε μια «αυτο-οργανωμένη» ΕΠΠ, που βασίζεται στις απαιτήσεις της επίσημης διαδικασίας για τις ΕΠΠ και έχει συγκεντρώσει πάνω από 1,5 εκατομμύριο δηλώσεις υποστήριξης μέσα σε ένα χρόνο – με τη μεγαλύτερη στήριξη να προέρχεται από τα ιδρυτικά κράτη μέλη της ΕΕ: τη Γερμανία, τη Γαλλία και τις χώρες Benelux.

stop-ttip.org

Προστατέψτε τα ζώα: Σταματήστε τη ζωοτομία

Τα ζητήματα προστασίας των ζώων τυγχάνουν παραδοσιακά σημαντικής δημόσιας υποστήριξης. Στις ΗΠΑ, η κύρια οργάνωση προστασίας των ζώων, η «Humane Society» αποκαλείται συχνά ο πιο επιτυχημένος οργανωτής πρωτοβουλιών. Στην ΕΕ, μια αντίστοιχη κίνηση προωθήθηκε το 2012-2013 με πάνω από 1 173 130 δηλώσεις υποστήριξης που προτείνουν νέα νομοθεσία της ΕΕ που θα καθιστά ουσιαστικά παράνομα τα πειράματα ιατρικών ερευνών σε ζώα. Η ΕΠΠ υποβλήθηκε στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή το Μάρτιο του 2015.

www.stopvivisection.eu

Κίνηση για την προστασία της ανθρώπινης ζωής: Ένας από εμάς

«Το έμβρυο είναι ανθρώπινο, είναι ένα βρέφος που έχει συλληφθεί και δεν έχει γεννηθεί ακόμα. Δεν είναι λογικό να το σκοτώνουμε για να αποκτήσουμε βλαστοκύτταρα». Με αυτό το κύριο επιχείρημα και πρόταση για νέα, περιοριστική νομοθεσία της ΕΕ όσον αφορά την έρευνα με βλαστοκύτταρα, οι οργανωτές της πρωτοβουλίας «Ένας από εμάς» κατάφεραν να χρησιμοποιήσουν τη διαδικασία της ΕΠΠ ως ισχυρό εργαλείο εκστρατείας. Περισσότερο από τους άλλους οργανωτές ΕΠΠ, συγκέντρωσαν αξιόλογη υποστήριξη σε έντυπη μορφή και τελικά κατάφεραν να συγκεντρώσουν περισσότερη υποστήριξη από κάθε άλλη πρωτοβουλία μέχρι στιγμής. Ωστόσο, η πρότασή τους συνάντησε ελάχιστη ανταπόκριση από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, πράγμα που εξόργισε τους διοργανωτές οι οποίοι προσέφυγαν στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο κατά της απραξίας της Επιτροπής.

www.oneofus.eu

Κατά της ιδιωτικοποίησης: Δικαίωμα στο νερό

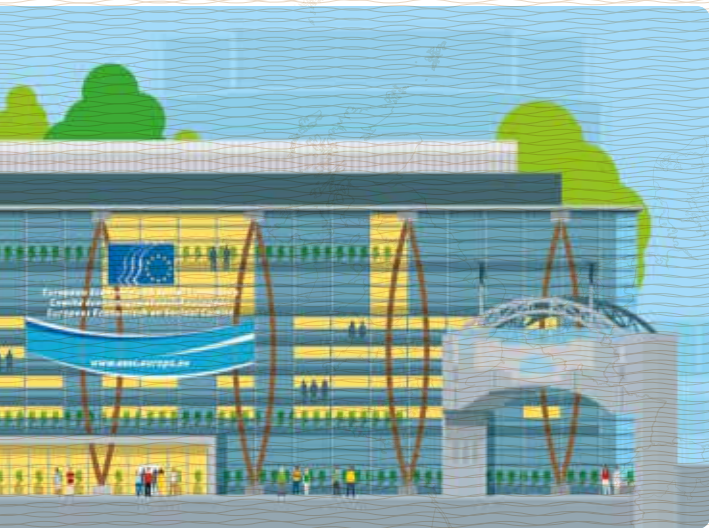
Πρόκειται για μια από τις πρώτες καταχωρισμένες ΕΠΠ στην ιστορία και έφτασε (σχεδόν) στον τερματισμό. Η πρωτοβουλία «Δικαίωμα στο νερό», την οποία εγκαινίασαν αρχικά ευρωπαϊκά συνδικάτα, βασιζόταν στο διεθνές δικαίωμα ελεύθερης πρόσβασης σε πόσιμο νερό και ποιοτική αποχέτευση, το οποίο συνέδεσε με τη συζήτηση σε επίπεδο ΕΕ σχετικά με το δικαίωμα ιδιωτών επενδυτών να αγοράζουν και να πωλούν υδάτινους πόρους ανά την ΕΕ. Καθώς αναπτυσσόταν η ΕΠΠ, η συζήτηση προσέελκυσε μεγάλη προσοχή από το κοινό και συγκέντρωσε σχεδόν ένα εκατομμύριο υπογραφές μέσα σε μέρες, δοκιμάζοντας τα όρια του νέου συστήματος διαδικτυακής συλλογής υπογραφών. Η ΕΠΠ έφτασε στην Επιτροπή όπως προβλέπει η νομοθεσία για τις ΕΠΠ. Η Επιτροπή επικρότησε την πρωτοβουλία, αλλά δεν προέβη σε νέα νομοθεσία.

www.right2water.eu

ΔΙΑΚΡΑΤΙΚΗ ΓΕΦΥΡΑ

Η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή

Η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή (ΕΟΚΕ) αποτελεί ένα από τα γηραιότερα όργανα της ΕΕ, καθώς θεσπίστηκε από τη Συνθήκη της Ρώμης το 1957. Η ΕΟΚΕ αποτελείται από 353 διορισμένα μέλη από όλα τα κράτη μέλη, που εκπροσωπούν τους εργοδότες, τους εργαζομένους και διάφορες δραστηριότητες, όπως γεωργούς, ομάδες καταναλωτών και επαγγελματικές οργανώσεις.

Ως συμβουλευτικό όργανο για κοινωνικά και δημοκρατικά ζητήματα, ο ρόλος της ΕΟΚΕ ενισχύθηκε πρόσφατα, καθώς κατέστη η βασική γέφυρα «μεταξύ της Ευρωπαϊκής κοινωνίας των πολιτών και των οργάνων της ΕΕ». Με άλλα λόγια, η ΕΟΚΕ αποτελεί πλέον σημαντική δομή στήριξης για την ενεργή συμμετοχή των πολιτών και τη συμμετοχική δημοκρατία.

Αυτός ο ρόλος εκφράζεται πρωτίστως μέσω του προορατικού έργου που διεκπεραιώνουν τα 353 μέλη σε όλη την Ευρώπη όσον αφορά τους κοινωνικούς εταίρους, την κοινωνία πολιτών και τα σχολεία. Κατά την έκδοση γνωμοδοτήσεων σχετικά με νέα νομοθεσία της ΕΕ για τη συμμετοχική δημοκρατία (κυρίως Άρθρο 11 της Συνθήκης της Λισαβόνας), η ΕΟΚΕ έλαβε προορατική θέση, καθιστώντας την Ευρωπαϊκή πρωτοβουλία πολιτών όσο το δυνατόν πιο προσβάσιμη και εύχρηστη.

Από τα πρώτα στάδια, η ΕΟΚΕ εξέδωσε οδηγό για τις ΕΠΠ σε 23 γλώσσες. Συνέχεια αυτού αποτελεί η παρούσα έκδοση, που προσφέρει στους πολίτες από όλη την Ευρώπη ένα σημείο εισόδου και καθοδήγησης προκειμένου να ακουστεί η φωνή τους κατά τρόπο αποτελεσματικό και βιώσιμο.

Η ΕΟΚΕ μπορεί να σας υποστηρίξει και με άλλους τρόπους:

Ημέρα ΕΠΠ

Άνοιξη της ευρωπαϊκής λαϊκής εξουσίας! Από κοινού με οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών από όλη την Ευρώπη, κάθε Απρίλιο η ΕΟΚΕ διοργανώνει συγκέντρωση ενεργών πολιτών και φορέων, αξιολογώντας και ανανεώνοντας τη συμμετοχική διαδικασία που θεσπίστηκε με τις ΕΠΠ.

www.eesc.europa.eu/eciday2015

Χαμένοι στη μετάφραση;

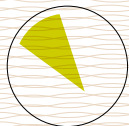
Πρόκειται για μείζονα πρόκληση για όσους δραστηριοποιούνται στην ευρωπαϊκή διαδικασία χάραξης πολιτικών, είτε πρόκειται για καθιερωμένους θεσμούς είτε για ενεργούς πολίτες: πως θα παρουσιάσετε τις ιδέες σας σε όλους τους πολίτες της ΕΕ – στη γλώσσα τους. Όσον αφορά τις ΕΠΠ, η ΕΟΚΕ προσφέρει μια νέα, μοναδική υπηρεσία για τις εγγεγραμμένες Πρωτοβουλίες πολιτών, μεταφράζοντας το κείμενο της επίσημης εγγραφής τους προς τις άλλες γλώσσες της ΕΕ, δωρεάν.

citizensinitiative@eesc.europa.eu

Περισσότερες πληροφορίες

Από κοινού με το μη κυβερνητικό Κέντρο υποστήριξης ΕΠΠ (βλ. επόμενη ενότητα), η ΕΟΚΕ έχει θεσπίσει μια μοναδική διαδικτυακή πηγή ενημέρωσης για βασικές πληροφορίες και πρακτικές εμπειρίες σχετικά με τις ΕΠΠ. Εκεί παρατίθεται όλο το διαθέσιμο υλικό (έρευνα, νομικές εκτιμήσεις, άρθρα και δημοσιεύσεις) και εξηγείται ο τρόπος πρόσβασης σε αυτό.

<http://xteam.eesc.europa.eu/sites/eci-db>

ΚΕΝΤΡΟ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ

Κοινωνία των πολιτών και ΜΜΕ πολιτών

Η στήριξη είναι παντού – πρέπει απλά να τη χρησιμοποιήσετε

Ως ενεργός πολίτης της ΕΕ, κυριολεκτικά δεν είστε μόνος σας. Υπάρχουν πάνω από 400 εκατομμύρια άλλοι. Δεν είστε μόνος ούτε όταν αναζητείτε στήριξη από την κυβέρνηση και την κοινωνία των πολιτών προκειμένου να ακουστεί η φωνή σας. Μεταξύ των πολλών διαθέσιμων δυνατοτήτων, συνιστούμε τα ακόλουθα διακρατικά μέσα στήριξης, καθοδήγησης και ΜΜΕ από όλη την Ευρώπη.

Ευρωπαϊκή πρωτοβουλία πολιτών

– Το Κέντρο υποστήριξης ΕΠΠ αποτελεί κοινή πρωτοβουλία που διαχειρίζονται η Ευρωπαϊκή υπηρεσία δράσης των πολιτών, η οργάνωση Democracy International και το Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο Πρωτοβουλιών και Δημοψηφισμάτων. Το Κέντρο παρέχει ενημέρωση μέσω ενημερωτικών δελτίων, εξατομικευμένες συμβουλές, έρευνα και ανάλυση και πρόσβαση στη Κέντρο γνώσης για τις ΕΠΠ.

ecas.org/services/eci-support-centre/
elisa.bruno@ecas.org

– Η ECI Campaign (Εκστρατεία ΕΠΠ) είναι οργάνωση με αποκλειστικό σκοπό την επιτυχημένη εισαγωγή και υλοποίηση της Ευρωπαϊκής πρωτοβουλίας πολιτών, και προσφέρει ενημερωτικούς πόρους και υποστήριξη εκστρατειών.

www.citizens-initiative.eu/about/the-eci-campaign
berg@citizens-initiative.eu

Συμμετοχική δημοκρατία

- Το Ερευνητικό Κέντρο για την ενεργή συμμετοχή του πολίτη και τη συμμετοχική δημοκρατία του Πανεπιστημίου του Βούπερταλ συλλέγει και αναλύει δεδομένα για τις διαδικασίες και τις πρακτικές της σύγχρονης άμεσης δημοκρατίας. Προσφέρει συμβουλές, κατάρτιση και διδασκαλία και φιλοξενεί διαδικτυακούς πόρους όπως ο Πλοηγός άμεσης δημοκρατίας.

www.direct-democracy-navigator.org

editor@direct-democracy-navigator.org

- Αυξανόμενος αριθμός κυβερνητικών οντοτήτων σε όλη την Ευρώπη επενδύουν στην καθιέρωση υποστηρικτικών υποδομών για την ενεργή συμμετοχή του πολίτη και τη συμμετοχική δημοκρατία, παρέχοντας καθοδήγηση για το πώς να ακουστεί η φωνή σας. Έχει θεσπιστεί νέο δίκτυο περιφερειακών και τοπικών αρχών

www.beteiligungportal-bw.de/network-participation

Fabian.Reidinger@stm.bwl.de

Πολίτες και δημοσιογραφία

- Το Euractiv συνδέει την ενεργή ευρωπαϊκή ιθαγένεια με την επαγγελματική διαδικτυακή δημοσιογραφία και προσφέρει ιστορίες, γνώμες, αναλύσεις και ιστορικό για ό,τι συμβαίνει στην Ευρώπη – σε τρεις γλώσσες: Αγγλική, Γαλλική και Γερμανική.

www.euractiv.com

fondeur@euractiv.com

- “Πολίτες. Συμμετοχή. Εξουσία” είναι το κεντρικό σύνθημα της «Πλατφόρμας μέσω άμεσης δημοκρατίας» της, της Swissinfo.ch διεθνούς υπηρεσίας του Ελβετικού ραδιοτηλεοπτικού φορέα, που παρέχει ειδήσεις, γνώμες και ιστορικό για ζητήματα ενεργής συμμετοχής του πολίτη και συμμετοχικής δημοκρατίας από όλον τον κόσμο – σε δέκα γλώσσες: Αγγλική, Γαλλική, Γερμανική, Ισπανική, Αραβική, Ρωσική, Κινεζική, Πορτογαλική, Ιταλική και Ιαπωνική.

www.swissinfo.ch/directdemocracy

amr.huber@swissinfo.ch

Σημειώσεις

Αυτό το Διαβατήριο σχεδιάστηκε και συντάχθηκε από τον Bruno Kaufmann, δημοσιογράφο για θέματα δημοκρατίας, πολιτικό επιστήμονα και επικεφαλής της εκλογικής επιτροπής του Falun στη Σουηδία, του πρώτου δήμου στην Ευρώπη που δημοσίευσε Διαβατήριο τοπικής δημοκρατίας το 2013.

<http://www.falun.se/demokrati>
<http://people2power.info>
<http://iri-europe.org>

FALUN

people2power
hosted by swissinfo.ch

IRI Initiative and
Referendum
Institute Europe

Εικόνες: © iStock (σελιδες 2/6/7/10/12/14/16/21/22/23)

Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή

Rue Belliard/Belliardstraat 99
1040 Bruxelles/Brussel
BELGIQUE/BELGIË

Υπεύθυνος έκδοση: Μονάδα «Επισκέψεις και εκδόσεις»
EESC-2015-15-EL

www.eesc.europa.eu

© Ευρωπαϊκή Ένωση, 2015
Επιτρέπεται η αναπαραγωγή με αναφορά της πηγής.

Εντυπη έκδοση
QE-04-15-149-EL-C
ISBN 978-92-830-2719-5
doi:10.2864/682690

PDF ψηφιακή έκδοση
QE-04-15-149-EL-N
ISBN 978-92-830-2691-4
doi:10.2864/335085

EL